

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 18/04079-7

Dato: 30.11.18

Høringsinnspill fra UDI - Lov- og forskriftsendring som følge av Storbritannias utreden fra Den europeiske union (Brexit)

Utlendingsdirektoratet viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) av 4. oktober 2018 med frist til departementet 30. november 2018. I høringen foreslår departementet nye bestemmelser i utlendingsloven kapittel 13 for å ivareta britiske borgeres rettigheter når Storbritannia går ut av EU 29. mars 2019. Det samme gjelder familie-medlemmer til en britisk borger med oppholdsrett etter kapittel 13.

Forslaget forutsetter at det er undertegnet en avtale om en overgangsordning mellom EU og Storbritannia, og legger til grunn at Norge undertegner en tilsvarende avtale med Storbritannia. Overgangsordningen vil i så fall vare fra 29. mars 2019 frem til 31. desember 2020.

Det vises til at UDI ved tidligere anledninger har gitt innspill til departementet. Vi vil nedenfor komme med noen generelle kommentarer til høringsbrevet, deretter kommentere på noen av de foreslåtte lovbestemmelsene og til slutt si noe om de økonomiske og administrative konsekvensene ved forslaget

1. Generelle kommentarer

De lovtekniske løsningene

UDI er enig i de lovtekniske løsningene som departementet har valgt. Departementet har valgt å innta særbestemmelsene i utlendingsloven, og de foreslås gjennomført i et nytt kapittel 13A i loven. Det er videre lagt til grunn at enkelte forhold bør reguleres nærmere i forskrift.

Behov for nye søknadsprosedyrer

UDI mener at det ikke er hensiktsmessig å innføre nye søknadsprosedyrer for britiske borgere i Norge. Vi mener den beste løsningen vil være at Norge fortsetter å bruke registreringsordningen, og prosedyrene i

registreringsordningen, for å registrere britiske borgere frem til utløpet av overgangsordningen 31. desember 2020.

Departementet legger opp til at personer som omfattes av utmeldingsavtalen får en frist på seks måneder etter utløpet av overgangsordningen (eller tre måneder etter ankomst) til å anskaffe seg registreringsbevis eller oppholdskort. Dette vil også kunne gjelde familiemedlemmer.

Departementet legger videre opp til at bytting av eksisterende oppholdsdokumenter bør skje automatisk og ved en elektronisk anmodning.

UDI er enig i at det er mest hensiktsmessig at britiske borgere i overgangsperioden får rett til å oppholde seg i Norge på samme vilkår som etter direktivet. Britiske borgere som oppholder seg i Norge ved utløpet av overgangsordningen bør videre ha rett til å oppholde seg på samme grunnlag. UDI mener det bør innføres klagerett på beslutning om å nekte registrering av britiske borgere. UDI mener videre at britiske borgere bør pålegges å søke om varig oppholdsrett etter fem års lovlig sammenhengende opphold i Norge.

Grensearbeidere

Direktoratet antar at det er få britiske grensearbeidere. Vi mener at disse bør registrere seg på lik linje med arbeidstakere, tjenesteytere og selvstendig næringsdrivende, slik at de får oppholdsdokumenter og kan dokumentere at de er omfattet av overgangsordningen.

Fortsatt opphold for familiemedlemmer til britisk statsborger

I kapittel 5.2.4. tredje avsnitt (side 31) sier departementet at det er hensiktsmessig at familiemedlemmer til britiske borgere, som selv er britiske eller EØS-borgere, også etter overgangsperiodens utløp skal ha oppholdsrett etter like vilkår som EØS-borgere. Da en speiling av avtalen vil medføre at norske borgere i tilsvarende situasjon kan bli ansett som tredjelandsborgere, forutsetter vi at dette er ett punkt som må drøftes med UK i forbindelse med den endelige avtalen, selv om dette ikke går klart fram av høringsnotatet.

Familieinnvandring etter utløpet av overgangsperioden

I kapittel 5.2.4. fjerde avsnitt (side 33) fremgår det at det ikke er intensjonen at britiske statsborgere som er omfattet av utmeldingsavtalen skal være avskåret fra all fremtidig familieinnvandring som ikke er regulert i avtalen. Departementet foreslår derfor at denne gruppen skal ha tilgang til familieinnvandring etter de alminnelige bestemmelsen i lovens kapittel 6, jf. § 40 første ledd. Direktoratet mener § 40 må endres slik at britiske borgere som nevnt i § 125 a også kan være referansepersoner.

Rettigheter under behandling av søknad og klage

Departementet foreslår ingen nye bestemmelser i loven om rettigheter under behandling av søknad og klage (side 37 i høringsutkastet).

Direktoratet antar at rettighetene, i likhet med det departementet foreslår for søknadsprosedyrer mv. (side 36 i høringsutkastet), vil bli regulert i en egen bestemmelse i utlendingsforskriften, og eventuelt utdypes nærmere i tilhørende retningslinjer som UDI kan fastsette. Det står imidlertid ikke noe om dette verken i høringsnotatet eller utkastet til § 125 e om forskrifter mv. Dersom dette er ment å falle inn under formuleringen «saksbehandling» i § 125 e mener UDI at det bør gå fram av forarbeidene.

Statsborgerskap

Utlendingsdirektoratet er positive til den foreslåtte endringen i statsborgerloven § 14.

Departementet foreslår en endring i statsborgerforskriften § 10-1 slik at unntaket utvides til å omfatte britiske borgere og familiemedlemmer som omfattes av utmeldelsesavtalen. I UDIs hørings svar av 16. oktober 2017 til departements forslag til endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften datert 14. juli 2017, pekte UDI på at statsborgerforskriften § 10-1 bør endres for å likestille personer som hadde oppholdsrett etter EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen med andre personer som får sitt statsborgerskap kalt tilbake etter statsborgerloven § 26 første ledd. I henhold til utlendingsforskriften § 11-3 har alle personer som får tilbakekalt norsk statsborgerskap grunnet manglende løsning fra tidligere statsborgerskap (jf. statsborgerloven § 26 første ledd) rett til permanent oppholdstillatelse. Det er kun nordiske borgere som ikke er omfattet av denne retten. Nordiske borgere er heller ikke omfattet av krav om oppholdstillatelse eller oppholdsrett etter utlendingsloven. Direktoratet mener det er viktig at det er samsvar mellom statsborgerforskriften og utlendingsforskriften i disse sakene.

Oppholdsdokumenter

Departementet foreslår at britiske borgere som er omfattet av overgangsordningen skal ha en plikt til å anskaffe nytt registreringsbevis, oppholdskort, varig oppholdsbevis eller varig oppholdskort senest seks måneder etter utløpet av overgangsordningen.

Direktoratet mener det vil være mer hensiktsmessig om britiske borgere, etter utløpet av overgangsordningen, får et oppholdskort fremfor et registreringsbevis i form av et papir. Vi mener det er en bedre løsning at de nye dokumentene for britiske borgere ikke får samme navn som oppholdsdokumenter etter dagens EØS-regelverk. Registreringsbevis og varig oppholdsbevis skaper automatisk assosiasjoner til ordningen som er

gjeldende for EØS-borgere, mens britene fra 1. januar 2021 er tredjelandsborgere.

Et kort i oppholdskortformat som tydeliggjør at de er utstedt etter en avtale mellom Norge og Storbritannia, vil også kunne sikre at britiske borgere har et dokument som synliggjør adgangen til reise i andre Schengen-land enn Norge. Storbritannia er ikke en del av Schengen-samarbeidet, men vi antar at de sannsynligvis fortsatt vil kunne bevege seg visumfritt innen Schengen-området i 90 av 180 dager som øvrige tredjelandsborgere. Dersom de kun har et ark å vise til («registreringsbevis»), vil det kunne bli uklart for myndighetene i øvrige Schengen-land om de har lovlig opphold i Norge eller ikke. Dette har betydning for beregningen av oppholdstiden i Schengenområdet.

Britiske borgere som ikke er omfattet av overgangsreglene, og som ankommer etter 1. januar 2021, vil få et ordinært oppholdskort dersom de fyller vilkårene for opphold etter utlendingslovens øvrige regler. Vi mener det er uheldig at disse får oppholdskort (som alle tredjelandsborgere får) mens de som er omfattet av overgangsordningen kun skal få et papirbevis på deres oppholdsgrunnlag i Norge. Ved reiser utenfor Norge er det også enklere for andre myndigheter å forholde seg til at Norge utsteder én type oppholdsdokumenter til tredjelandsborgere. UDI mener at også dagens varige oppholdsbevis bør byttes til oppholdskort.

I denne vurderingen er det også tatt hensyn til at alle endringer i det gjeldende registreringsbeviset vil medføre behov for nye tekniske løsninger som gjør at dette vil ha forholdsvis store økonomiske konsekvenser.

2. Kommentarer til endringene i utlendingsloven

Til § 125 a, første ledd: Departementet bør vurdere om datoen for utløpet av overgangsperioden bør framgå her. Datoen vil framgå av Brexit-loven, men rettspedagogiske hensyn kan tilsi at datoen også går frem av første paragraf i dette nye kapitlet. Da vil man slippe å måtte slå opp i Brexit-loven fordi de som ikke kjenner til denne datoen.

Til § 125 a, andre ledd, bokstav b): Direktoratet mener det er uklart om departementet mener at personer som nevnt i utlendingsforskriften § 19-7 bokstav e og d, jf. utlendingslovens § 110 femte ledd skal være omfattet.

I høringsbrevet, side 31 og 32 står det;

«Videre omfatter avtalen annen familie som er forsørget av den britiske statsborgeren og pleietrengende, jf. artikkel 9 nr. 2 og nr. 3, forutsatt at disse har fått eller har søkt om oppholdsrett innen utløpet

av overgangsperioden. En nærmere angivelse av forsørgede og pleietrengende familiemedlemmer følger av utlendingsforskriften § 19-7, jf. utlendingsloven § 110 femte ledd. Dette innebærer at disse personene vil ha rett til fortsatt opphold i Norge dersom de allerede har midlertidig eller varig oppholdsrett, eller har fremmet søknad om slik oppholdsrett innen utløpet av overgangsperioden.»

Lovforslaget § 125 a første ledd bokstav b sier:

«Familiemedlemmer, jf. § 110 tredje ledd, til borger nevnt i første ledd, har rett til innreise og opphold i riket hvis de ved utløpet av overgangsperioden har:

[...]

b) en etablert familierelasjon til referansepersonen.

[...]»

Dersom departementet mener at personer som nevnt i utlendingsforskriften § 19-7 bokstav d og e skal være omfattet, mener vi at lovbestemmelsen må vise til utlendingsloven § 110 femte ledd. En etablert familierelasjon kan etter sin ordlyd også omfatte f. eks helsøsken, som nevnt i utlendingsforskriften § 19-7 bokstav b.

I tillegg mener direktoratet at det bør sies noe om sykeforsikring for denne gruppen familiemedlemmer.

Til § 125 c første ledd, andre setning: For å få lik begrepsbruk, mener direktoratet det her bør stå «*Vilkårene i §§ 117 til 119 gjelder tilsvarende*».

Til § 125 e andre ledd: UDI mener det her bør framgå at det kan gis forskrifter om rettigheter under behandling av søknad og klage, jf. kommentaren om rettigheter under behandling av søknad og klage ovenfor.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Direktoratet har tidligere spilt inn at de foreslåtte endringene ikke vil innebære store økonomiske konsekvenser. Etter en ny gjennomgang ser vi imidlertid at dette vil gjelde med noen forbehold.

Følgende forbehold gjør seg gjeldende:

- (i) Det forutsetter at overgangsordningene gjelder i perioden mars 2019 – desember 2020 ikke betyr at britiske statsborgere i Norge må søke noen form for ny tillatelse i denne perioden.
- (ii) Det forutsetter at løsningen som velges gjeldende fra 1. januar 2021 ikke innebærer at søknader fra britiske statsborgere (som

allerede har tillatelse til å være i Norge) om opphold må vurderes reelt, men kun etter kriterier som gjør automatisering mulig.

Noen kostnader vil uansett påløpe.

Utvikling av den automatiserte IKT løsningen (skjema) vil kunne påløpe med opptil 2 mill. kroner. Denne løsningen vil kunne utvikles i løpet av første halvår 2018, avhengig av oppstart og finansiering.

Kostnadene ved å utvikle en automatisert løsning for å behandle søknader fra britiske statsborgere (som allerede har tillatelse til å være i Norge) må utredes nærmere.

Nye oppholdskort til britiske statsborgere som må ha en ny tillatelse er tidligere beregnet til 0,800 mill. kroner.

UDI vil ha behov for 1 årsverk for å håndtere den store mengden nye oppholdskort, og dette er beregnet til 1,030 mill. kroner.

Dette betyr at det foreløpig anslås en økonomisk administrativ kostnad for UDI til 3,830 mill. kroner. I tillegg kommer ev kostnader ved å utvikle en automatisert løsning for å behandle søknader fra britiske statsborgere.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Tor-Magne Hovland
seksjonssjef

Saksbehandler: Eva Charlotte Mysen, seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.

Kopi

Justis- og beredskapsdepartementet   Gunhild Bolstad